
Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

УДК 342.925

DOI 10.33244/2617-4154.4(13).2023.35-45

О. А. Кириїаспірант кафедри фінансового
та податкового права,

Державний податковий університет

e-mail: o.a.kyrii@email.ua

ORCID ID 0009-0007-6815-9850

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

У статті досліджено правове явище досудового врегулювання публічно-правових спорів. Проаналізовано вирішення публічно-правових спорів на стадії досудового врегулювання як наукового поняття. Визначено сутність досудового врегулювання адміністративно-правових спорів. Виокремлено основні види досудового врегулювання публічно-правових спорів. Особливу увагу акцентовано на співвідношенні понять «альтернативні методи вирішення публічно-правових спорів», «досудове вирішення публічно-правових спорів», «досудове врегулювання публічно-правових спорів» та «позасудове вирішення публічно-правових спорів». За результатами проведеного дослідження, окреслено основні проблемні аспекти застосування досудового врегулювання адміністративно-правових спорів відповідно до сучасних правових тенденцій. Акцентовано увагу, що досудове врегулювання публічно-правових спорів повинно бути абсолютно самостійною та відокремленою процедурою, яка не пов'язана з адміністративним судочинством у формі відкритого судового розгляду, яке тимчасово призупиняється під час проведення цієї процедури. Виокремлено, що основними ознаками, які дозволяють досудове врегулювання адміністративно-правових спорів виокремити серед інших способів врегулювання правових спорів, є: 1) досудове врегулювання спору проводять на добровільних засадах; 2) у переговорах між сторонами спору діє посередник – суддя – медіатор; 3) мета процедури полягає в досягненні компромісу на умовах, вигідних для всіх учасників спору; 4) економічність, оскільки сторони не витрачають коштів на сплату судового збору та правову допомогу; 5) відсутність детального правового регулювання; 6) швидкість; 7) неформальний та конфіденційний характер. Підсумовано, що досудове врегулювання адміністративно-правових спорів

потрібно визначати як процедуру, яка базується на основі медіації, але її проводить офіційний представник державної влади – суддя.

Ключові слова: досудове врегулювання спорів, медіація, адміністративно-правові спори, досудове врегулювання адміністративно-правових спорів, судова медіація.

Постановка проблеми. Нині відсутня узгоджена термінологія та чітке визначення системи методів позасудового врегулювання спорів в Україні. Так, під час опрацювання матеріалу щодо способів вирішення правових спорів у позасудовому порядку науковці застосовують такі поняття, як «досудове врегулювання спорів», «позасудове вирішення спорів», «альтернативне вирішення спорів», «альтернативні способи врегулювання спорів» та інші. Ці поняття досить рідко розмежовують науковці. Так, лише окремі групи науковців акцентують увагу на відокремленні вказаних понять і відмінностях між ними. Також ускладненим є створення моделі альтернативних судочинства методів врегулювання адміністративно-правових спорів через відсутність чіткого розуміння взаємозв'язку між різними формами та видами таких способів. З огляду на це процедура досудового врегулювання публічно-правових спорів є однією з найбільш поширених форм вирішення правових конфліктів, тому актуалізується питання дослідження особливостей вирішення адміністративно-правових спорів на стадії досудового врегулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти досудового врегулювання адміністративно-правових спорів вивчали такі науковці: С. Білуга, Н. Боженко, А. Бортнікова, Н. Васильченко, Н. Кантор, В. Кафарський, С. Ківалов, С. Корінний, В. Кузьмишин, Д. Лученко, О. Муза, С. Осятинський, І. Проскуракова, В. Тильчик, Т. Шинкар, Л. Юхтенко та інші.

Постановка завдання. Метою вказаного дослідження є теоретичне дослідження сутності досудового врегулювання адміністративно-правових спорів та визначення особливостей вказаного правового явища.

Виклад основного матеріалу. Для визначення підходів до визначення змісту досудового врегулювання адміністративно-правових спорів варто звернутися до досліджень учених, присвячених альтернативним судочинства методам врегулювання спорів.

Першою спробою систематизувати різновиди альтернативних судочинства методів врегулювання спорів була праця О. М. Спектор «Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів». Основним поняттям для позначення позасудових методів вирішення юридичних конфліктів учена обрала поняття «альтернативне вирішення спорів» і пропонує розглядати їх як альтернативу офіційному правосуддю для вирішення юридичних спорів [1, с. 15]. О. М. Спектор також вбачає обґрунтованим і доцільним запровадити у правову систему України поняття «альтернативне вирішення спорів», яке вперше використовували у США для опису гнучких і неформальних процедур врегулювання спорів [1, с. 8].

Поміж іншого, важливо зазначити, що в контексті публічно-правової сфери такий підхід не може бути повністю прийнятним, оскільки для врегулювання

адміністративно-правових спорів існують не тільки недержавні методи врегулювання, але й традиційні для України форми вирішення спорів, такі як адміністративне оскарження. Як зазначає С. С. Білуга, самостійність та відокремленість процедури адміністративного оскарження від адміністративного судочинства дають підставу розглядати її як альтернативу судовому врегулюванню. Однак цей підхід не відповідає концепції альтернативного вирішення спорів за О. М. Спектор, оскільки адміністративне оскарження здійснюють державні органи та воно є невід'ємною частиною владної правозастосовної діяльності суб'єктів публічного управління [2, с. 14].

Так, Л. Р. Юхтенко у своїх дослідженнях вживає поняття «альтернативне вирішення спорів» або «способи досудового врегулювання спорів, що впливають з публічно-правових відносин». Вчена визначає «широке» і «вузьке» тлумачення досудового врегулювання адміністративно-правових спорів. Згідно з широким підходом, Л. Р. Юхтенко зауважує, що логіко-семантичне значення поняття «досудовий» охоплює групи методів, які використовують до того, як особа звертається до суду, методи, які використовують до початку судового процесу, методи, що використовують поза судовим порядком, іншими словами, будь-які методи вирішення конфлікту до початку судового процесу. Відповідно до вузького підходу досудове врегулювання адміністративно-правових спорів базується на статті 124 Конституції України, де законом прямо встановлено обов'язковість досудового врегулювання спорів [3, с. 186–187].

З огляду на це Л. Р. Юхтенко досудове врегулювання адміністративно-правових спорів визначає крізь призму поняття «адміністративна процедура», яка є публічно-правовим явищем, що виявляється системою логічно побудованих дій щодо подолання конфлікту, зменшення негативних наслідків спору між його сторонами в найбільш оперативний і прийнятний для сторін спосіб, що здійснюють зацікавлені у вирішенні конфлікту суб'єкти та завершують прийняттям індивідуального рішення внаслідок вчинення таких дій [3, с. 186].

Зі свого боку Н. В. Боженко досудове врегулювання адміністративно-правових спорів визначає як вільний, конфіденційний та безоплатний процес, що передбачає домовленість сторін адміністративного конфлікту за допомогою посередника (медіатора). Вказаний процес спрямований на досягнення компромісу між сторонами та укладання угоди, яка закріплює результати досудового врегулювання публічно-правового спору. Вчена зауважує, що це не лише важлива юридична новація, але й індикатор рівня правової культури в суспільстві. Уведення такого механізму надасть можливість громадянам захищати свої законні права й інтереси через альтернативний, проте законний метод, що є важливим кроком щодо встановлення верховенства права та демократизації українського суспільства [4, с. 92].

Оновлена адміністративно-правова доктрина визначає позасудові способи врегулювання адміністративно-правових спорів як дієвий спосіб захисту прав та інтересів громадян і юридичних осіб [5, с. 361–365].

Також С. С. Білуга впроваджує в юридичну науку поняття «альтернативні способи (процедури) вирішення адміністративно-правових спорів», які визначає як комплекс процедур, що мають на меті узгодити позиції сторін та вирішення конфлікту в

позасудовий спосіб. Науковець вважає, що досудове врегулювання адміністративних спорів має бути самостійною та відокремленою процедурою, яка не залежить від адміністративного судочинства. С. С. Білуга процедуру досудового врегулювання публічно-правових спорів визначає як процедуру, яка базується на основі медіації, проте проводить офіційна особа – представник судової гілки влади [2, с. 15–16].

Так, С. В. Ківалов визначає альтернативне врегулювання спорів в Україні як систему, яка функціонує паралельно з офіційним судовим процесом. Учений розглядає досудове врегулювання публічно-правових спорів як процес, який не здійснюється в рамках судового процесу та не пов'язаний з адміністративним судочинством, зокрема із веденням відкритого судового провадження зі справи [6, с. 15].

Водночас всупереч позиції С. В. Ківалова І. М. Проскуракова вважає за доцільне альтернативні процедури врегулювання адміністративно-правових спорів за участю судді-медіатора вважати частиною адміністративного судочинства, оскільки вказані процедури відповідають основному завданню адміністративного судочинства, а саме врегулювання спорів, проте за умови нормативного врегулювання статусу судді-медіатора [7, с. 105].

Поміж іншого, Д. В. Лученко також не визначає термін «альтернативне вирішення спорів», чи «досудове врегулювання спорів», але застосовує терміни «альтернативні способи врегулювання адміністративно-правових спорів» або «альтернативні методи врегулювання спорів між адміністративними органами та приватними особами». До змісту вказаних понять учений відносить арбітраж, примирення, вилучаючи звернення до третейського суду. Також науковець обґрунтовує існування позасудового способу оскарження, який визначає як внутрішній розгляд, або адміністративне оскарження [8, с. 306].

Так, учений та суддя Івано-Франківського окружного адміністративного суду В. В. Кафарський поряд з іншими способами вирішення публічно-правових спорів розглядав можливість існування альтернативного методу врегулювання спору – судової медіації, вбачаючи її як складову частину судової адміністративної діяльності [9, с. 164].

Досліджуючи медіацію як альтернативу адміністративному судочинству, Н. Ю. Кантор висловила думку щодо можливості використання присудової медіації у вирішенні публічно-правових спорів. Вчена пропонує використовувати таку модель, як інтегрована медіація, яка є видом присудової медіації, що здійснюють «всередині» суду його працівники або судді-медіатори, яка поділяється на два різновиди залежно від того, хто виступає медіатором: а) проведення медіації іншим суддею суду, де розглядають справу, який не входить до складу суду, що розглядає зазначену справу; б) проведення медіації працівниками суду, що не є суддями, наприклад працівниками апарату суду, помічниками суддів тощо, або спеціальними медіаторами, які працюють у центрі медіації, що розташований при суді. Такий варіант медіації супроводжуватиметься відповідним судовим контролем як остаточною гарантією захисту прав сторін спору [10, с. 92].

Водночас Н. О. Васильченко замість терміна «присудова медіація» використовує поняття «позасудове вирішення спорів» як альтернативний спосіб вирішення спорів [11, с. 127].

Також А. Г. Бортнікова використовує поняття «альтернативні способи вирішення публічно-правових спорів», до змісту яких долучає позасудову або досудову медіацію за участю професійної особи, але не судді, або лише сторін спору [12, с. 13].

Поміж іншого, С. О. Корінний не використовує поняття «альтернативне вирішення спорів», проте застосовує поняття «альтернативні (позасудові) методи вирішення спорів» або «альтернативні способи врегулювання спорів», до яких відносить медіацію, яку визначає як самостійну стадію адміністративного судового процесу, що здійснюється до початку адміністративного процесу та спрямована на врегулювання спору й досягнення компромісу за умови дотримання загальних принципів примирних процедур [13, с. 28].

Зі свого боку В. В. Тильчик вживає поняття «альтернативні засоби вирішення спорів у сфері публічно-правових відносин у судовому адміністративному процесі», «альтернативні засоби вирішення спорів», «альтернативні» форми (способи) захисту – медіація та визначає як факультативну складову стадії підготовчого провадження в адміністративному судочинстві [14, с. 405].

Крім медіації, є науковці, які до альтернативних методів врегулювання спорів відносять врегулювання спору за участю судді. Так, О. В. Муза серед альтернативних способів врегулювання публічно-правових спорів визначає досудове врегулювання спору за участю судді. Науковець вважає, що юридична природа врегулювання спору за участю судді відмінна від медіації. Так, у медіації примирення між сторонами здійснюється за участю медіатора – кваліфікованого посередника, поза межами судового процесу, однак процесуальний закон може частково визначати особливості цього процесу, охоплюючи процесуальний статус медіатора та оформлення результатів медіації, а також виконання укладених угод [15, с. 140].

Також, наприклад, Т. Шинкар не визначає альтернативного врегулювання адміністративно-правових спорів, але використовує термінологічну конструкцію «альтернативні методи примирення у вирішенні юридичних спорів в адміністративному судочинстві». Вчена визначає альтернативне врегулювання спорів як припинення юридичних спорів у судовому чи адміністративному порядку. Цей процес охоплює досягнення взаємоприйнятної або взаємовигідної угоди між сторонами для вирішення існуючих розбіжностей, яке відбувається на основі добровільного волевиявлення сторін та відповідно до правил, що сторони встановлюють самостійно або застосовують за їхньою згодою [16, с. 223–224].

Так, А. Прокопенко досудове вирішення адміністративного спору визначає як ефективну безоплатну законодавчо врегульовану встановлену процедуру вирішення спору за участю суб'єкта владних повноважень без участі суду, що не вилучає наступне звернення до суду в разі відсутності її позитивного результату. Враховуючи наведене вище, а також положення Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС) України, дослідниця до досудового вирішення спору не відносить медіацію та

врегулювання спору за участю судді. Тому, коли статтею 169 КАС України передбачено повернення позовної заяви через незастосування обов'язкового досудового вирішення спору, то під ним мають на увазі зовсім інші процедури. Вчена припускає, що одним із основних видів досудового вирішення публічно-правового спору є адміністративне оскарження рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень [17].

Зважаючи на таку позицію, логічно впливає те, що законодавець повинен визначати окрему процедуру для кожного виду правовідносин у кожному нормативно-правовому акті й чітко називати її «досудовим вирішенням спору» або «досудовим врегулюванням спору», щоб така процедура підпадала під норми статей 169 та 122 КАС України [18].

Також, відповідно до Закону України «Про медіацію», у ст. 1 встановлено, що медіація – це позасудова, добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) за допомогою переговорів. Проведення медіації допускають до подання позову до відповідного суду, арбітражу або під час досудового розслідування, судового провадження, або під час виконання рішення суду чи арбітражу [19].

А. Прокопенко зауважує про нормативно встановлену різницю між «досудовим вирішенням спору» за КАС України і статтею 124 Конституції України та «позасудовою процедурою врегулювання спору» за Законом України «Про медіацію». Дослідниця наголошує, що основним джерелом права в Україні є норма закону, тому якщо положеннями законів України встановлена різниця між позасудовими і досудовими процедурами врегулювання спору, то спростувати це можна лише внесенням змін до вказаних законів [17].

З огляду на вказану позицію некоректно застосовувати поняття «медіація», коли йдеться про врегулювання спору до його судового розгляду. Ці поняття юридично визначені на різних рівнях. Додатковим підтвердженням цього факту є положення статті 122 КАС України. Згідно з пунктом 4 цієї статті, якщо закон допускає можливість вирішення спору досудовим методом і Позивач обрав такий спосіб, або закон встановлює обов'язковість досудового вирішення спору, тоді строк для звернення до адміністративного суду встановлюють тримісячним. Тим часом, згідно з пунктом 6 цієї самої статті, застосування медіації не впливає на термін звернення до адміністративного суду [18].

Така законодавчо встановлена різниця між досудовим та позасудовим вирішенням спору ще не була офіційно визначена, хоча процедура врегулювання спорів за участю судді, яка фактично є позасудовою, була введена ще з 2017 року. У правовій літературі цю процедуру одноголосно визнають позасудовою, але чіткої назви від законодавця досі ще немає. Це частково призвело до появи безперервних наукових дискусій серед юристів. Водночас жодних тверджень, що врегулювання спору за участю судді є досудовим врегулюванням спору, а не позасудовим (як і навпаки), норми законів України не містять.

Необхідно звернути увагу, що процедури медіації можуть проводити як приватні посередники, що діють через відповідні асоціації, так і офіційні, охоплюючи судові установи. Отже, доцільно розрізняти два види медіації: приватну і судову, або державну і недержавну. Обидва види характеризуються тим, що процедура охоплює участь третьої сторони та конфліктуючих сторін з метою сприяння досягненню взаємовигідного вирішення [19, с. 34].

Характеристика судової медіації в українському судочинстві полягає в тому, що в більшості випадків правовий конфлікт вирішують укладенням мирової угоди, яка підлягає затвердженню судом. Вважаємо, що вказана процедура називається «досудове врегулювання спору». Важливо зазначити, що вона не має чіткого зв'язку з початком судового процесу і може бути ініційована на будь-якій стадії судового процесу до початку судових дебатів.

На наше глибоке переконання, досудове врегулювання публічно-правових спорів повинно бути абсолютно самостійною та відокремленою процедурою, яка не пов'язана з адміністративним судочинством у формі відкритого судового розгляду, яке тимчасово призупиняють під час проведення цієї процедури.

Щодо ознак процедури для вирішення спорів, що виникають із адміністративно-правових відносин у досудовому порядку, Л. Р. Юхтенко зазначає такі: 1) послідовність дій, що виконують зацікавлені особи з метою вирішення спору; 2) дії є цілеспрямованими у відношенні до вирішення конфлікту; 3) завершення процедури відбувається прийняттям індивідуального акта, який має юридичні наслідки для сторін спору; 4) процедуру здійснюють у рамках публічно-правових відносин із застосуванням принципів конфіденційності; 5) вказана процедура є системою правил поведінки для учасників, а її метою є впорядкування та введення у правову сферу дій, спрямованих на вирішення спору, які виникають з публічно-правових відносин у досудовому порядку [3, с. 188].

Поміж іншого, Н. В. Боженко виокремлює такі ознаки досудового врегулювання адміністративно-правових спорів: 1) мета цієї процедури полягає в можливості досягнення таких результатів, які в перспективі були б вигідні для всіх учасників спору; 2) досудове врегулювання конфлікту відбувається на добровільних засадах – як на початку, так і після завершення, коли укладається взаємна домовленість (мирова угода); 3) розкриття інформації під час досудового врегулювання спору є чітким конфіденційним, оскільки учасники таких переговорів не мають права розголошувати факти та відомості, які стали відомі під час цього процесу; 4) у переговорах між конфліктуючими сторонами діє посередник, спеціальний суддя, який полегшує процес спілкування, сприяє глибшому розумінню сторін щодо їхніх позицій та інтересів, направляє учасників конфлікту до ефективного вирішення проблеми, дозволяючи їм самостійно доходити рішення через компроміси [4, с. 92].

С. С. Білуга основними ознаками досудового врегулювання адміністративно-правових спорів виокремлює: 1) добровільність; 2) залучення до її проведення третьої сторони – судді-посередника в ролі медіатора; 3) метою є узгодження інтересів через знаходження компромісного рішення; 4) швидкість; 5) гнучкість; 6) економічність;

7) конфіденційність; 8) можливість залучення представників; 9) відсутність додаткових преференцій для сторони спору – приватної особи [2, с. 18].

Висновки. Отже, підбиваючи підсумки, вважаємо, що досудове врегулювання адміністративно-правових спорів потрібно визначати як процедуру, яка базується на основі медіації, але проведеної офіційним представником державної влади – суддею. Основними ознаками, які дозволяють її виокремити серед інших способів врегулювання правових спорів, є: 1) досудове врегулювання спору проводять на добровільних засадах; 2) у переговорах між сторонами спору діє посередник – суддя-медіатор; 3) мета процедури полягає в досягненні компромісу на умовах, вигідних для всіх учасників спору; 4) економічність, оскільки сторони не витрачають коштів на сплату судового збору та правову допомогу; 5) відсутність детального правового регулювання; 6) швидкість; 7) неформальний та конфіденційний характер.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Спектор О. М. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2012. 18 с.
2. Білуга С. С. Досудове врегулювання адміністративно-правових спорів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2015. 22 с.
3. Юхтенко Л. Р. Адміністративно-правові засади вирішення спорів, що впливають з публічно-правових відносин, у досудовому порядку : дис. ... д-ра філос. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 221 с.
4. Боженко Н. В. Сутність та особливості досудового врегулювання адміністративно-правових спорів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. Спецвипуск. 2017. Ч. 2. С. 90–93.
5. Правова доктрина України: у 5 т. Т. 2 / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. П. Кучерявенко та ін. Х. : Право, 2013. 864 с.
6. Ківалов С. В. Сутність та особливості досудового врегулювання адміністративно-правових спорів. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»* : зб. наук. праць. Одеса : Юрид. л-ра, 2014. Т. 14. С. 5–18.
7. Проскурякова І. М. Процесуальні особливості альтернативного вирішення публічно-правового спору в адміністративному судочинстві : дис. ... д-ра філософії : 12.00.07. Київ, 2021. 300 с.
8. Лученко Д. В. Інститут оскарження в адміністративному праві : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 441 с.
9. Кафарський В. В. Медіація в адміністративному судочинстві. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2014. Випуск 3 (6). С. 152–165.
10. Кантор Н. Ю. Особливості медіації при розв'язанні адміністративно-правових спорів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 2. С. 90–93.
11. Васильченко Н. О. Медіація в Україні як об'єкт адміністративно-правових відносин. *Право і суспільство*. 2018. № 2. С. 122–128.

12. Бортнікова А. Г. Правові засади застосування медіації як способу вирішення публічно-правових спорів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 286 с.
13. Корінний С. О. Впровадження медіації в адміністративний процес України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.07. Ужгород, 2019. 16 с.
14. Тильчик В. В. Теоретико-методологічні та правові засади вирішення адміністративними судами спорів у сфері публічно-правових відносин : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2020. 441 с.
15. Муза О. В. Процесуальні особливості врегулювання спору за участю судді в адміністративному судочинстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 6. С. 140–143.
16. Шинкар Т. Сутність процедур примирення у системі альтернативного вирішення юридичних конфліктів (спорів). *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Юридичні науки*. С. 219–226.
17. Прокопенко А. Досудовий розгляд і вирішення адміністративних спорів в Україні: основи нормативного регулювання та перспективи подальшого розвитку URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7186/14941-1> (дата звернення: 03.01.2024).
18. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2747-15> (дата звернення: 03.01.2024).
19. Подковенко Т. О. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання юридичних конфліктів. *Державо і право*. Вип. 45. С. 31–38.

REFERENCES

1. Spektor O. M. (2012). Alternatyvni sposoby vyrishennia tsyvilno-pravovykh sporiv : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03 [in Ukrainian].
2. Biluha S. S. (2015). Dosudove vrehuliuvannia administratyvno-pravovykh sporiv : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
3. Iukhtenko L. R. (2020). Administratyvno-pravovi zasady vyrishennia sporiv, shcho vplyvaiut z publichno-pravovykh vidnosyn, u dosudovomu poriadku : dys. ... dok-ra filos. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
4. Bozhenko N. V. (2017). Sutnist ta osoblyvosti dosudovoho vrehuliuvannia administratyvno-pravovykh sporiv. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii*. Spetsvypusk [in Ukrainian].
5. Pravova doktryna Ukraïny : u 5 t. / Yu. P. Bytiak, Yu. H. Barabash, M. P. Kucheriavenko ta in. X. : Pravo, 2013 [in Ukrainian].
6. Kivalov S. V. (2014). Sutnist ta osoblyvosti dosudovoho vrehuliuvannia administratyvno-pravovykh sporiv. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia»* : zb. nauk. Prats. Odesa : Yuryd. l-ra [in Ukrainian].
7. Proskuriakova I. M. (2021). Protsesualni osoblyvosti alternatyvnoho vyrishennia publichno-pravovoho sporu v administrativnomu sudochynstvi : dys. ... dokt. filosofii [in Ukrainian].

8. Luchenko D. V. (2017). Instytut oskarzhennia v administratyvnomu pravi : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
9. Kafarskyĭ V. V. (2014). Mediatsiia v administratyvnomu sudochynstvi. Prykarpatskyĭ yurydychnyĭ visnyk. Vypusk 3 (6) [in Ukrainian].
10. Kantor N. Iu. (2019). Osoblyvosti mediatsiĭ pry rozviazanni administratyvno-pravovykh sporiv. *Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsiï*. № 2 [in Ukrainian].
11. Vasylychenko N. O. (2018). Mediatsiia v Ukraïni yak ob'ekt administratyvno-pravovykh vidnosyn. *Pravo i suspilstvo*. № 2 [in Ukrainian].
12. Bortnikova A. H. (2019). Pravovi zasady zastosuvannia mediatsiĭ yak sposobu vyrishennia publichno-pravovykh sporiv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
13. Korinnyĭ S. O. (2019). Vprovadzhennia mediatsiĭ v administratyvnyĭ protses Ukraïny : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
14. Tylchyk V. V. (2020). Teoretyko-metodolohichni ta pravovi zasady vyrishennia administratyvnymy sudamy sporiv u sferi publichno-pravovykh vidnosyn : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.07 [in Ukrainian].
15. Muza O. V. (2020). Protsesualni osoblyvosti vrehuliuvannia sporu za uchastiu suddi v administratyvnomu sudochynstvi Ukraïny. *Yurydychnyĭ naukovyĭ elektronnyĭ zhurnal*. № 6 [in Ukrainian].
16. Shynkar T. Sutnist protsedur prymyrennia u systemi alternatyvnoho vyrishennia yurydychnykh konfliktiv (sporiv). *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriia: Yurydychni nauky* [in Ukrainian].
17. Prokopenko A. Dosudovi rozghliad i vyrishennia administratyvnykh sporiv v Ukraini: osnovy normatyvnoho rehuliuvannia ta perspektyvy podalshoho rozvytku. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7186/14941-1> (access date: 31.12.2023).
18. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 06.07.2005 № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2747-15> (access date: 31.12.2023).
19. Podkovenko T. O. Mediatsiia yak odyń z alternatyvnykh sposobiv rozviazannia yurydychnykh konfliktiv. *Derzhavo i pravo*. Vyp. 45. S. 31–38 (access date: 31.12.2023).

O. A. Kiriĭ. THE ESSENCE AND PECULIARITIES OF RESOLVING ADMINISTRATIVE AND LEGAL DISPUTES AT THE STAGE OF PRE-TRIAL SETTLEMENT

The article examines the legal phenomenon of pre-trial settlement of public law disputes. The author analyses the resolution of public legal disputes at the stage of pre-trial settlement as a scientific concept. The essence of pre-trial settlement of administrative and legal disputes is defined. The main types of pre-trial settlement of public legal disputes are distinguished. Particular attention is paid to the correlation between the concepts of "alternative methods of resolving public legal disputes", "pre-trial resolution of public legal disputes", "pre-trial settlement of public legal disputes" and "out-of-court resolution of public legal disputes". Based on the results of the study, the author outlines the main problematic aspects of the application of pre-trial settlement of administrative and legal disputes in accordance with

Кирій О. А. Сутність та особливості вирішення адміністративно-правових спорів на стадії досудового врегулювання

current legal trends. The author notes that pre-trial settlement of public law disputes should be an absolutely independent and separate procedure which is not related to administrative proceedings in the form of open court proceedings which are temporarily suspended during this procedure. The author emphasises that the main features which make it possible to distinguish pre-trial settlement of administrative and legal disputes from other methods of legal dispute resolution are: 1) pre-trial settlement of a dispute is carried out on a voluntary basis; 2) an intermediary – a judge-mediator – acts in the negotiations between the parties to the dispute; 3) the purpose of the procedure is to reach a compromise on terms favourable to all parties to the dispute; 4) cost-effectiveness, since the parties do not spend money on court fees and legal aid; 5) lack of detailed legal regulation; 6) speed; 7) informal and confidential nature. The author concludes that pre-trial settlement of administrative and legal disputes should be defined as a mediation-based procedure which is conducted by an official representative of the State authority – a judge.

Key words: *pre-trial settlement of disputes, mediation, administrative and legal disputes, pre-trial settlement of administrative and legal disputes, judicial mediation.*

Стаття надійшла до редколегії 27 жовтня 2023 року